

Ύμνος εις την Ελευθερίαν (Διονύσιος Σολωμός)



*«Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη
ποῦ μὲ βία μετράει τὴ γῆ.»*

*Ἄπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!».*

Εθνικός ύμνος της Ελλάδος, απόσπασμα από τον «Ύμνος εις την Ελευθερία» (Διονύσιος Σολωμός)

Το ποίημα «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» γράφτηκε από τον Διονύσιο Σολωμό τον Μάιο του 1823 στην Ζάκυνθο και ένα χρόνο αργότερα τυπώθηκε στο Μεσολόγγι. Το ποίημα συνδυάζει στοιχεία από τον ρομαντισμό αλλά και τον κλασικισμό. Οι στροφές που χρησιμοποιούνται είναι τετράστιχες ενώ στους στίχους παρατηρείται εναλλαγή τροχαϊκών οκτασύλλαβων και επτασύλλαβων. Το 1828 μελοποιήθηκε από τον Κερκυραίο Νικόλαο Μάντζαρο πάνω σε λαϊκά μοτίβα, για τετράφωνη ανδρική χορωδία. Από τότε ακουγόταν τακτικά σε εθνικές γιορτές, αλλά και στα σπίτια των Κερκυραίων αστών και αναγνωρίστηκε στη συνείδηση των Ιονίων ως άτυπος ύμνος της Επτανήσου. Ακολούθησαν και άλλες μελοποιήσεις από τον Μάντζαρο (2η το 1837 και 3η το 1839-´40), ο οποίος υπέβαλλε το έργο του στον βασιλιά Όθωνα (4η «αντιστικτική» μελοποίηση, Δεκέμβριος 1844).

Παρά την τιμητική επιβράβευση του μουσικοσυνθέτη Μάντζαρου με τον Αργυρό Σταυρό του Τάγματος του Σωτήρα (Ιούνιος 1845) και του Διονυσίου Σολωμού με

Χρυσό Σταυρό του ίδιου Τάγματος (1849), το έργο (και ειδικά η πρώτη μελοποίησή του) διαδόθηκε μεν ως «θούριος», αλλά δεν υιοθετήθηκε ως ύμνος από τον Όθωνα. Ο Μάντζαρος το 1861 επανεξέτασε για 5η φορά το έργο, αυτή τη φορά σε ρυθμό εμβατηρίου κατά παραγγελία του υπουργού Στρατιωτικών.

Όταν ο βασιλιάς Γεώργιος Α΄ επισκέφθηκε την Κέρκυρα το 1865, άκουσε την εκδοχή για ορχήστρα πνευστών της αρχής της πρώτης μελοποίησης που έπαιζε η μπάντα της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας και του έκανε εντύπωση. Ακολούθως με Βασιλικό Διάταγμα του Υπουργείου Ναυτικών (υπουργός Δ. Στ. Μπουντούρης) που το χαρακτήρισε «επίσημον εθνικόν άσμα» και διατάχθηκε η εκτέλεσή του «κατά πάσας τας ναυτικές παρατάξεις του Βασιλικού Ναυτικού». Επίσης ενημερώθηκαν οι ξένοι πρέσβεις, ώστε να ανακρούεται και από τα ξένα πλοία στις περιπτώσεις απόδοσης τιμών προς τον βασιλιά της Ελλάδας ή την Ελληνική Σημαία. Από τότε θεωρείται ως εθνικός ύμνος της Ελλάδας.

Το σύνολο της πρώτης μελοποίησης του «Ύμνου εις την Ελευθερίαν» τυπώθηκε για πρώτη φορά σε 27 μέρη στο Λονδίνο το 1873, ένα χρόνο μετά το θάνατο του συνθέτη του. Ο αντισυνταγματάρχης ε.α. Μαργαρίτης Καστέλλης, πρώην διευθυντής Μουσικού Σώματος, διασκεύασε τον «Εθνικό Ύμνο» για μπάντα, κι αυτή η μεταγραφή (από την οποία απουσιάζει η σύντομη εισαγωγή) παίζεται από τις στρατιωτικές μπάντες ως σήμερα. Πάντως, αξίζει να σημειωθεί ότι στα επτανησιακά μουσικά αρχεία σώζονται διασκευές του έργου για μπάντα χρονολογούμενες τουλάχιστον από τη δεκαετία του 1840.

Το ποίημα «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» αποτελείται από 158 τετράστιχες στροφές· από αυτές οι 24 πρώτες στροφές καθιερώθηκαν ως εθνικός ύμνος το 1865. Από αυτές μόνο οι δυο πρώτες είναι εκείνες που ανακρούονται και συνοδεύουν πάντα την έπαρση και την υποστολή της σημαίας και ψάλλονται σε επίσημες στιγμές και τελετές. Κατά τη διάρκεια της ανάκρουσής του αποδίδονται ορθίως τιμές στρατιωτικού χαιρετισμού «εν ακινησία».

Χρησιμοποιείται επίσης ως εθνικός ύμνος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πηγή



Κείμενο: el.wikipedia.org